

SOUSEDÉ

**česko – rakouské eseje studentů
na semináři Hranice - Historie - Lidé ve Znojmě dne 23. února 2016
(tisková zpráva, Jiří Hiess)**

Závěrečná diskuze kolokvia o historii česko – rakouského pohraničí v r. 2013 vyústila v návrh přiblížit soudobé poznatky veřejnosti obou zemí a obzvláště mládeži. Tento záměr dokrystalizoval během společných setkávání odborníků do zadání studentských prací, podle kterých učitelé prvních šesti škol zadali letos svým studentům jednohodinové eseje. 14 – 18letí studenti anonymně popisovali své znalosti a názory na sousedy a sousední zemi. Češi psali o Rakušanech, oni zase o nás.

Za účelem sběru esejí byly v lednu osloveny a pozvány vybrané školy z pohraničí i vnitrozemí obou zemí. Zcela dobrovolnou aktivitou tak ze šesti škol tří měst vznikla skupinka proaktivních pedagogů, kteří eseje se souhlasem vedení svých škol zadali. Školy, které věnovaly tématu Sousedé regulérní vyučovací hodiny, vyjádřily vědomí důležitosti realistické sebereflexe a konstruktivního budování sousedských vztahů. Zadavatelé esejí se poprvé fyzicky sešli až 23. února ve Znojmě, kam každý přivedl i několik svých studentů. Čeští přivítali své kolegy u vlaku od Vídně, z nádraží se společně odebrali do Městské knihovny, kde s pomocí vedoucí oddělení rakouské literatury Věry Dvořákové toto první separátní setkání zúčastněných škol a studentů proběhlo. Zástupci škol si prohlédli knihovnu, seznámili se navzájem, poznali osobně iniciátory esejí a editora sborníku Hranice – Historie – Lidé, historika Alfreda Damma. V diskuzi vyjádřili zájem dále se vzájemně poznávat, setkávat a spolupracovat, ideálně ve společném projektu.

Účastníci setkání škol se potom přesunuli do Znojenské Besedy na veřejný seminář iniciativy Hranice – Historie – Lidé, hlavní program úterního odpoledne. Seminář uspořádala pod záštitou Rakouského kulturního fóra Městská knihovna Znojmo ve štukovém sále pamětihodné místní Znojenské Besedy. Zájem na dobrém sousedství zdůraznila na úvod ředitelka Městské knihovny Věra Mašková, osobní účastí akci podpořili honorární konzul Rakouské republiky a zástupci Rakouského kulturního fóra, svoji podporu dvoustranným esejím vyjádřili velvyslanci obou zemí. Tlumočené přednášky přilákaly vedle místních a čtyřicítky studentů s jejich učiteli také četné hosty z Rakouska. Společně zaplnili sál, aby vyslechli přednášky o zkušenostech s jazykovými výměnami, o neziskové práci s mládeží v pohraničí, o lámání ledů po pádu železné opony, o digitalizaci a zpřístupňování archivních fondů – a také o esejích Sousedé.

Organizátoři A. Damm v Rakousku a J. Hiess v Česku shromáždili více než 400 individuálních prací. Na semináři představili obsah celého balíku esejí poprvé na veřejnosti. A. Damm přivezl k nahlédnutí čerstvě sestavený knižní soutisk všech esejí, J. Hiess stručně vyložil, o čem a jak studenti psali. Díky zaručené anonymitě a volnému zadání ve známém prostředí poskytli autoři v esejích otevřeně a s důvěrou pozoruhodné informace. Po prostudování celého souhrnu esejí lze s jistým překvapením

konstatovat, že mládež obou zemí nevykazuje významnější zatížení minulostí, a že studenti se o sousedech vyjadřovali převážně pozitivně, do budoucna hledí vesměs optimisticky, často uvádí vlastní zážitky z cest a zkušenost ze styku se sousedy jako zdroj svých informací a postojů. Eseje ještě čeká jisté doplnění, aby soubor respondentů byl vyvážený, a následně budou podrobeny zevrubné analýze. Ta může probíhat i s kontrolou a s přispěním veřejnosti, neboť organizátoři přislíbili zveřejnit anonymní eseje na internetu. Zájemci budou mít po zaregistrování své osoby možnost nahlížet a pročitat původní eseje, přidávat vlastní komentáře a účastnit se moderované diskuze.

Účelem esejí *Sousedé* bylo zjistit, jak moc a proč přetrvávají HRANICE v našich hlavách. Originální metoda výzkumu pomáhá odkrývat i ne zcela zjevné důvody a motivace, má posloužit indikaci jevů a souvislostí, které mohly být dosud podceňované nebo přehlížené. Po přednáškách se v předsálí spontánně rozproutily rozhovory a osobní setkání, v nichž se oboustranně prokázal živý zájem o hlubší zkoumání vzájemných vztahů, o sblížení. Posluchači poptávali adresu zmiňovaného webu, zurčely jazykové podivnosti, lingvista by asi občas zatrnul, avšak podstatná byla vůle komunikovat. Rakušané a Češi si nejsou tak lhostejní, jak to navenek vypadá. V pohraniční zemi v srdci Evropy stále doznívá podivné brzdy, ledy mezi námi však pomalu, ale o to jistěji tají. Naše mládež nechce řešit stíny minulosti, žije dneškem a zítřkem. Lidé se ze semináře rozcházel s tím, že máme proč a chceme se znovu a častěji potkávat.

Bylo skvělé, že třetinu židlí v sále obsadila mládež obou zemí. Studenti se nezdráhali vyslovit v esejích osobní názory, a už prakticky neřeší jazykovou bariéru, oblíbenou výmluvu starších ročníků. *Sousedství* nabývá novou kvalitu a nastupující generace dnešních studentů časem rozhodne, jak se bude život v zenadbávaném pohraničí a naše sousedství vyvíjet v budoucnu. Znojenský seminář a setkání studentů ukázaly, že občanská veřejnost umí hranice překlenovat a hodlá v tom dále pokračovat.

Foto 1: Eseje *Sousedé* - Setkání studentů a učitelů v Městské knihovně Znojmo 23.02.2016

Foto 2: Pedagogové na setkání původců esejí, zleva postupně: Jiří Hiess, Gerhard Grubeck se studenty, Andreas Obenaus, Zdeňka Ryklová, Jaromíra Rubáčková.

Foto 4: Auditorium – posluchači a hosté semináře Hranice – Historie – Lidé ve štukovém sále Besedy, Znojmo 23.02.2016.